

Előterben a komplex ismeretterjesztés

Fél évtized mérlege a Szeged városi TIT közgyűlésén

Tegnap tartotta közgyűlését a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat városi szervezete Szegeden, a Technika Házában. Az elnökség beszámolójához, mely a szervezet elmúlt fél évtizedes tevékenységét és soros feladatait taglalta, Németh István, a TIT városi elnöke fűzött szóbeli kiegészítést. A beszámolóról és a határozati javaslatról rendezett vita után megválasztották az új városi elnökséget és a megyei közgyűlés 41 szegedi küldöttjét.

Az elmúlt fél évtizedben is azon volt a városi TIT-szervezet, hogy az ismeretterjesztés lépést tartson a növekvő gazdasági és társadalmi igényekkel. A szakmai választmányok tématerveivel nemcsak tartalmi változást jelentettek, hanem egyrészt segítséget nyújtottak az ismeretterjesztés formai változtatásaihoz, másrészt megjelölték a sokoldalúbb szemléltetés anyagait is. A korábbi időszakhoz képest kevesebb egyedi előadást — ugyanakkor több, úgynevezett komplexsorozatot szerveztek. Így az ipari munkásoknál különösen népszerűvé vált a gazdaságpolitikánkról és a tudományos technikai forradalomról rendezett komplexsorozat, a városi termelőszövetkezeteiben pedig az úgynevezett TÉT (Tudomány, Élet, Társadalom). Ez utóbbi sorozatokat igen sokan látogatták az ifjúsági klubokban. Napjaink társadalmi problémáit több mint húsz üzemi, klubban és művelődési házban elemezték a 8—10 előadásból álló sorozatok. Mint ismeretes, Szegeden az aktív keresők mintegy 27 százaléka nem végezte még el az általános iskola nyolc osztályát. A TIT szervezésében az elmúlt három évben 22 csoport 230 résztvevője vizsgázott az általános iskola valamely osztályának tananyagából, s a 80 órás előkészítő tanfolyamokon a legjobb pedagógusok tartották foglalkozásokat munkahelyeken, alkalmazva a felnőttoktatás speciális módszereit. A 600. számú Ipari Szakmunkásképző Intézzel 27 úgynevezett hiányszakmában szerveztek, 1973-tól, szakmunkásvizsgát előkészítő tanfolyamot, s kihelyezett csoportok működtek Hódmezővásárhelyen, Mindszenten, Algyón. Az úgynevezett rétegismeretterjesztésben a városi TIT az ipari fizikai munká-

sok körében érte el legjobb eredményeit Szegeden. Legtöbb tanfolyamot a művezetők és munkavezetők továbbképzésére és a szocialista brigádvezetőknek tartották (a textilművekben, a Helyiipari és Városgazdálkodási Dolgozók Szakszervezetéhez tartozó valamennyi üzemben, a megyei KISZÖV-höz tartozó szövetkezetekben, a ruhaiparban, a Volánnál stb.), egyes ipari szövetkezeteknek pedig szakmai továbbképző tanfolyamokat szerveztek. A feladatok végrehajtására olyan üzemi szakemberekkel egészítették ki a városi TIT előadói gárdáját, akik közgazdasági, vezetélméleti ismeretekkel rendelkezve, komoly gyakorlati segítséget tudtak nyújtani.

A TIT nyelviskolában tanévenként körülbelül másfél ezer hallgató tanul. Az igényekhez igazodva tavalytől létrehozták a gyermektagozatot is. A nyelviskolák változatlan célkitűzése a halványuló nyelvtudás „restaurálása”, általános vagy speciális továbbfejlesztése, mellett természetesen új nyelvek tanulása. Az üzemi dolgozóknak néhány nagyvállalatnál egyetemi és főiskolai előkészítő tanfolyamokat szerveztek, elsősorban azoknak, akik a szakember- és káderutánpótlásban jöhetnek számításba. 1975—76-ban több száz

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Szeged városi szervezete VII. közgyűlésén — ahol a TIT országos központját képviselő dr. Megyes Béláné osztályvezető mellett a megyei pártbizottságtól dr. Sebe János osztályvezető-helyettes, a városi pártbizottságtól dr. Schmidt József munkatárs, a városi tanácsól pedig Bányainé dr. Birkás Mária elnökhelyettes vett részt — megválasztották az új elnökséget.

A városi TIT-szervezet elnöke dr. Jakucs László, a József Attila Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára, a földrajztudományok doktora lett. Alelnökök: Madurka Györgyné, a Juhász Gyula művelődési központ igazgatója és dr. Nacsády József, a JATE docense, az irodalomtudományok kandidátusa. A városi titkár továbbra is Munz Károly.

brigád kért TIT-előadókat bel- és külpolitikai, biológiai, csillagászati, egészségügyi, irodalmi témákból a Munka és Műveltség vetélkedőre készülve. A rétegismeretterjesztés másik lényeges körzete az ifjúság: a fiatalok között mindenekelőtt a klubokban tapasztalható érdeklődés. Egy részükben többfajta TIT-program fut párhuzamosan, más részükben viszont csak a közelmúltban tették meg az első lépéseket. Általában véve az elmúlt fél évtizedben több természettudományi előadást tartottak a korábbi ciklushoz képest, ugyanakkor némelyest csökkent a társadalomtudományi programok aránya. Jelenleg a két terület közötti különbség mindössze 156 előadás a természettudományos jellegűek javára.

A TIT Szeged városi szervezeteinek létszáma jelenleg 779, közülük 223 fiatal. A tapasztalatok szerint jelentősen nőtt az érdeklődés az értelmiségiek körében. S miután Szeged az ország egyik legnagyobb oktatási központja, helyi TIT-szervezeteket először a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a József Attila Tudományegyetem természettudományi karának hallgatói számára hoztak létre, ahol a résztvevők száma több mint félszáz. Az elkövetkező évek feladatai egyebek között: az ismeretterjesztés módszereinek korszerűsítése; a helyi szervezetek segítése és ellenőrzése; a szakmunkásképzés segítésére pedig az, hogy minél több tanfolyamot szervezzenek üzemi dolgozóknak az általános iskola előkészítésre.

Lúdas Matyi

Új film

Színes magyar rajzjátékfilm. Fazekas Mihály elbeszélő költeménye nyomán írta: Dargay Attila, Nepp József és Romhányi József. Kép: Henrik Irén. Zenéjét Liszt Ferenc Magyar rapszódáinak nyomán Daróci Bárdos Tamás szerezte. Figuratervező: Jankovics Marcell. Rendezte: Dargay Attila. A főbb szereplők hangjai: Geszty Péter és Kern András, Csákányi László, Agárdi Gábor és Farkas Antal.

A hexamétorsor: „Háromszor veri ezt kenden Lúdas Matyi vissza!” — szállóige ma már. És nem véletlenül, mert ugyanúgy, ahogyan a Fazekas Mihály írta költemény alapját adó népmese történelmi igazságot fogalmaz. Az elnyomottak, a sajnárgatottak harmadik fiukba táplált ezredéves álmát. Lúdas Matyi alakja valamennyiünkben él. Megjelenítése ezért nehéz dolog. Jankovics Marcell figurája — Ó rendezte az első egész estét betöltő rajz-

filmünket, a János vitézt is — bajszos parasztleány; s ez már önmagában meghatározza a rajzfilm egész stílusát. Az alkotók a hagyományokat követik a képiségben; ám — bizonyára a kitűnő Romhányi József érdeme —, a szöveg nem az eredeti időmértékes sorokba írt vers, hanem színpadkán szellemes, nyelvi leleménytől dús dialógusok sora. A film persze más formanyelv. Talán ezért is van, hogy a néző joggal kevéssé a képi humort. Pedig a rajzolt moznak ez volna az igazából a dolga. Van azért ilyesmire is példa a filmben; afféle münchenbárái módra.

A néző mindezen apróságok ellenére, elégedetten állhat fel a moziiskórból. Jó filmet látott, jól szórakozott; s ha belegondol abba is, hogy újra született egy olyan rajzfilm, amin nemzedékek tanulhatják meg szórakozva ezt a kultúrhistorikai szempontból oly fontos történetet, az öröme teljes lehet. Alkotói lelemény, és fontos dolog: ezt a fil-

met valóban megnézheti mindenki három és százhárom esztendőskora között. Meg is kell hogy nézze! Az a temérdek munka, amely egy ilyen filmben van, és az alkotók jó és tiszta szándéka — mindenképpen megérdemli. És a film is!

Petri Ferenc

Hűstermelés

Csütörtökön az Allatorvos-tudományi Egyetemen az Állattenyésztési Kutató Intézet és az Allatorvostudományi Egyetem szakmai tanácskozást rendezett a hústermelés fejlesztéséről. Az értekezletet dr. Kovács Ferenc, az egyetem rektora nyitotta meg, majd Keserű János, a kutatóintézet főigazgatója ismertette a programot, amelynek tudományos eredményeiről 80 előadás hangzott el.

A tudományos kutatók és a gyakorlati szakemberek

Kakaó — cumival

A gyerek se szereti, ha bolondítják. Kérdezzék meg a pszichológusokat: a gyerekek nem szabad hazudni, soha ne ferdítsük el a valóságot, Törést okoz lelki egyensúlyában, ha nem tudja a való világ megismert tényeinek sorába állítani az új tapasztalatokat.

De akinek e nemes nevelési cél lebeg a szeme előtt, legyen kéznél mindenre kész magyarázata.

Megjön a gyerek a boltból.

„Édesanyám, csak zöld felvágottat kaptam. Mindenki vitte, nem mertem szólni.”

Kibontom. Szerencsére nem a felvágott zöld. Csak a csomagoló műanyagra írták zöld betűkkel: olasz szállami. Megengedem, hogy olaszok találták fel ezt a

fajta, de hogy ilyen guszustalán, az étel romlottságát eszünkbe juttató zöld ízbe csomagolják, azt el nem hiszem. Ez már igazán magyar benne.

Nyitom a lekvárt. A paksi konzervgyár nem kiváló, másodosztályú baracklekvárja. Nem szeretem a másodosztályú élelmiszert, néha ugyanis még a kiváló áruk védjegyével ellátott is csapnivaló. Hát még ha a gyár maga becsüli alá?! Ez nem baracklekvár. Nézem a címkét. A felirat szerint mégiscsak az. Igaz: II. o. Ez van rávéve. Namármost: egy baracklekvár attól lehet ugye másodosztályú, ha nem nagyszemű, érett, szép

(tehát első osztályú) barackból készül, hanem apróbból, netán üdött-kopottból. De a baracknak akkor is barack íze van (legalábbis lenne!), ha apró. Ez pedig — nem barack. Csak a címe és az ára szerint. Hiába, tavaly jobb volt az eperfa termése, mint a barack. De akkor az árát is aszerint kellene kalkulálni, nem?

„Importkakaó” — hívalkodik a dobozon a felirat. Hoppá! Bölcs éppen nem volt, aki ezt a dobozt tervezte. Vagy hiányzott aznap, akkor régen a földrajzóráról. Ugyanis nem tudja még e tudományok professzora sem, hogy kis hazánkban is lenne kakaóültetvény. Vagy csak reklámfogás? Minden jobb, ami import?

Ez ám a cumi! A DELKER-cég cumija. Kakaó — cumival. Egészségünkre!

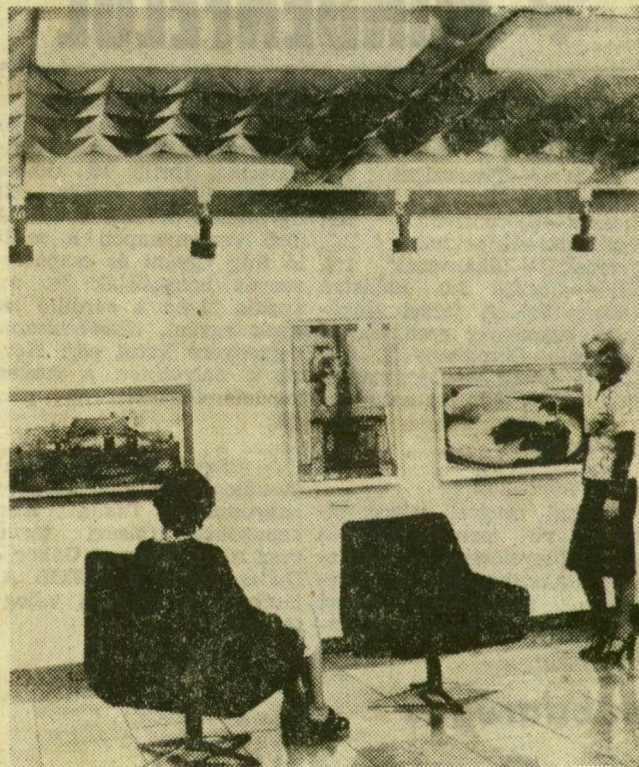
Sz. M.

Tiszatáj — ecsettel, optikával

Kiállítási napló

Tiszatáj címmel rendezett kiállítást Csongrád megyei művészek festményeiből a Képcsarnok szegedi Gulácsy Lajos Terme. A tizennyolc művész alkotásaiból rendezett tárlatot tegnap, csütörtökön délután ünnepélyesen nyitotta meg Annus József, a Tiszatáj című irodalmi-kulturális folyóirat főszerkesztő-helyettese. Ugyanezt a címet adhatta volna a Bartók Béla Művelődési Központban rendezett első, bemutatkozó tárlatának a Szegedi Fotóklub második, Solar '76 csoportja. A két kiállítás összehasonlítása önmagában is érdekes, izgalmas művészetbarát feladatot, kiállító lehetőséget.

A Tiszatáj című kollektív festménybemutató e tájegység legnevesebb festőinek adott bemutatkozási lehetőséget. A Hortobágytól Mártélyon át a szegedi Tiszapart szépségeig tart e határ, az ihlető természet környezet. Igaz, hogy a kiállításra invitáló meghívó tizennyolc alkotó kollektív seregszemléjére hív, de az is igaz, hogy közülük a kiállításon tizenöt festő műveivel találkozhatunk. (Egyikük alkotása már gazdára talált, másikuk éppen ottjártamkor csomagolta össze „alacsonyra zsúrizt” képeit, míg harmadikuk festménye a raktár hűvösében pihenek.) Ami a kiállítás képei előtt az első, meglehetősen szokatlan észrevétel: mintha örök borúra, őszi hangulatra, árvízi témákra hangolódott volna minden művész ebben a megyében. A nap véletlenül sem süt egyik képen sem, s e borongósság hol drámai díszletekben, hol lírai szomorúságban, hol kissé zavaros fakturájú játékban, hol elnagyolt folthatásokban jelenik meg. Sajnos, e természet ihlettelte alkotásokon csak itt-ott jelenik meg a környezetet megváltoztató, arra hatást

Ács S. Sándor felvétele

Részlet a festőművészek kiállításáról, a Gulácsy Teremből

gyakorló ember alakja, s az alkotók mintha csak visszakívánák a nem éppen hízelgő, szerencsére mind kevesebbszer használt „képcsarnoki” jelzőt festményeik hátlapjára.

Nem mintha nem kellene örülnünk annak, hogy a Képcsarnok Vállalat, az országban egyetlen állami képzőművészeti vállalat, van-e kereskedőcégek évek óta vállalja e táj művészeinek egyéni és kollektív kiállításait, s vállalja ezáltal a mecénási szerepet is. A kérdés csupán az, hogy mennyivel több ez a kiállítás a heti zsúribe beadott alkotásoknál, van-e művészi színvonalbeli különbség e közösen vállalt tette, és az előbb említett forma között. Nagyon remélem, hogy nincs! A kiállító alkotók — Csikós András, Csikós Miklós, Dér István, Erdős Péter, Fejér Csaba, Fodor József, Fontos Sándor, Hézsó Ferenc, Kurucz D. István, Novák András, Cs. Pataj Mihály, Pataki Ferenc, Pintér József, Stéhlík János, Szalay Ferenc, Zoltánfi István és Zombori László — képei átlagszínvonalat mutatnak, egyikőjüknek sem tapasztalhatjuk az előrelépés vállalását vagy kényszerét.

A Solar '76 alkotócsoport választott nevében a nap-hoz, a fényhez, az emberi értelem-érzelem sugárzásához kötődik. Hatan — Lukács Gyula, Nagy Sándor, Patkós József, Süli István, Tatár Tibor és Zalahegyi Lajos — mutatják be alkotásaikat közösen, első alkalommal. Jó dolog, hogy egy amatőr fotóklub keretei között találkoznak a hasonlóan gondolkodó, egy alapállást valló, a fotóval kapcsolatban egyféle módon vélekedő alkotók. A kérdés csupán az, hogy ez a közös alapállás, azonos ars poetica és a csoport című választott jel valóban összekapcsolja-e alkotásaikat? A kiállítás középszerű anyaga egyenként is hullámszókat mutat. Kétségkívül a csoport legerőteljesebb tagja Süli István.

Érdekes megfigyelni, hogy míg a képzőművészet, s ezen belül is a festészet elsődleges inspirációja a Tiszatáj természeti szépsége, a környezeti ihletés, addig a fotó, a pillanat művésze elsősorban az emberre koncentrál. Mintha az időbeliség kihatna a különböző művészeti ágakra, mintha a festészet nem vállalná a dinamikus változó-alakulást megfogalmazását, s mintha a fotográfia éppen ezt a múlandó, gyorsan a tegnappá érő változást megritven szívesebben alkotás-sá.

Tandi Lajos